መላ ኢትዮጵያ ሶሻሊስት ንቅናቄ - መኢሶን -

ALL ETHIOPIA SOCIALIST MOVEMENT (MEˊSONE)

ቃለ መጠይቅ ከዶ/ር ነገደ ጎበዜ ጋር

ያለፈውና መጪው ትግል

፩ኛ. የወቅቱ የፖለቲካ ሂደት

፪ኛ. ቀይ ሽብር

፫ኛ. መኢሶን፣ ሶቭየቶችና ኢትዮጵያ በ 1969

፬ኛ. መኢሶን ተሸንፏል ? ከኢሕአፓ በምን ይለያል ?

ለአንባቢዎች፤- ይህ ቃለ መጠይቅ ቀደም ሲል በጦቢያ መጽሄት በቅጽ 2 ከቁጥር 11 እስከ 12 1986፣ በቅጽ 3 ከቁጥር 1 እስከ 3 1986 በተከታታይ የወጣ ሲሆን፣ ብዙ በውጭ የሚገኙ አምስቱንም ቁጥሮች ተሟለተው ያላገኙ አንባቢዎች ድርጅታችንን በየጊዜው ከመጠየቃቸውም በላይ፣ በበኩላችንም ይህ የቃለ መጠይቅ ጽሑፍ ለአንዳንድ ጉዳዮች የውይይት መነሻ የሚሆኑ ነጥቦችን ያስጨብጣል ብለን ስለገመትን፣ ጽሁፉን አሰባስበን በዚህ መልክ አቅርበነዋል።

መልካም ንባብ

1987

መኢሶን፣ሶቭዬቶችና ኢትዮጵያ በ1969

ዶ/ር ነገደ ጐበዜ (ካለፈው የቀጠለ)

ሶቨየቶች ወደ ኢትዮጵያ ናገቡት በመጋቢት ወር 1969 አካባቢ እየተጠናከረ የመጣውን ፀረ-አብዮትና ፀረ-ዲሞክራሲ ህብረትና ሴሎችንም የአገሪቱን ወቅታዊ ሁኔታዎች ጠለላ በማድረግ ነበር። በመሠረቱ የመንግሥቱና የሶቨየቶች መጣመር ጨርሶ ያልተጠበቀ ጉዳይ ነበር።ይህም ረዥም ታሪክ አለው፣ ወደ ፊት ይወጣል።ባጭሩ ግን መኢሶን የሶቭዬቶች አፍቃሪ ድርጅት፣ ከዚያም አልፎ የሶቭዬቶች ፍጡር የሚባለው ተረት ነው። ያን ጊዜ መኢሶን ብቻ ሳይሆን አብዮታዊ ትውልድ ከሁሉ የሚቀርበው ወደ ማኦ ፍልስፍናዎችና እምነቶች ነበር። ሶቭዬቶች መኢሶንን የማኦ ተከታይ ስለሚሉት በጥርጣሬ ሳይሆን በጥላቻ የሚመለከቱት ድርጅት ነበር። መንግሥቱ ኃይለማርያምን ደግሞ እንደ መአሶን አባል ስለቆጠሩአቸው በሳቸውም ላይ ጥላቻ ነበራቸው። በሳቸው ሥር የተረጋጋ ሁኔታ እንዳይፈጠር ብዙ ያደረጉት ሸር አለ።ያኔ እኛ ከአሜሪካም ከሶቭዬቶ ችም የራቀ ፖለቲካ እንደገፍ ነበር። ከቻይና ጋር መቀራረብ እንዲኖር ሞክረናል።በ1968 ዓ.ም በክረምት ወራት ኮሎኔል መንግሥቱ ጋር በምስጢር ቻይና ሂደን ከነሱ ለአብዮቱ ድጋፍ ለማስገኘት ሞክረናል።ከዚያ ስንመለስ የሶቭዬት አምባሳደር በዚህ ጉዞ ያልተደሰቱ መሆኑን ለመግለጽ ኰሎኔሉ ዘንድ በቀጠሮ ገብተው«ምንድን ነው የምንሰማው? ፔኪንግ በምስጢር ደርሰው መጡ የሚባለው?» የሚል የንቀት ጥያቄ አቅርበውላቸው ኰሎኔል መንግሥቱ «ብሬዥኔቭ የፈለጉበት አገር ሲሄዱ እኔ ጠርቼ እርስዎን እጠይቃለሁ ወይ?» በሚል አነጋገር ከፍ ገዞ አድርገው ሰድበው እንደመለሷቸው ትዝ ይለኛል።ባጭሩ ሶቭዬቶች ጸረ-መንግሥቱ ነበሩ።በታህሣሥ ወሩ የነዓለማየሁ ሥልጣን መያዝ ጊዜ ምን እንደሚያስቡ ለማወቅ አምባሳደሩ ዘንድ አንድ ሰው ልከን ነበር። «የኰሎኔሉ ከስልጣን መውረድ ለዲሞክራሲ ጥሩ ነው።» የሚል ነበር የአምባሳደሩ ግምገማ።

ጥር 26 በደርግ ውስጥ የነዓለማየሁ አንጃ ሲሸነፍ ከሁሉ መጀመሪያ መንግሥቱ ኃይለማርያምን «እንኳን ደስ ያለዎት» ለማለት ቤተመንግሥት የደረሱት ግን ሶቭዬቶች ነበሩ።እርግጥ ከዚያ ቀደም ብሉ አብዮታችን በዓለም አቀፍ ደረጃ ከሚገኝበት ብቸኝነት እንዲወጣ መኢሶን ብዙ ጥረት አርጓል። ከቡባዎች፣ ከየመናች፣ ከፍልስጤሞች ጋር ጥብቅ ግንኙነት ነበረን። ሁሉም በሶቨየት ህብረት ላይ ያለንን ጥርጣሬ ያውቃሉ። ትዝ ይለኛል ከኩባው አምባሳደር ጋር ማስለቂያ ባልነበራቸው ውይይቶቻችን መጨረሻ የተውን «እኛም አብዮታችን መጀመሪያ ላይ እንዲህ ነበርን። ወደፊት እየገባችሁ ይሄዳል»በሚል መንፈስ ነበር።

የሆነ ሆኖ በዚህ ጊዜ ውስጥ ቀደም ሲል በነዓለማየሁ ዙሪያ ተሰብስቦ የነበረው ኃይል አሁን ደግሞ በሰደዶች ዙሪያ እየተደራጀ መጣ።በአዲስ ያኔ «የቀኝ ኃይሎች ሽርክና»እያልን መጥራት በጀመር ነው ኃይል ውስጥ ግን ኢህአፓ የለበትም። ኢሕአፓም እንደኛው የዚህ ግንባር አላማ ነበር። በውጭ ደረጃ ደግሞ ሶቭዬቶች ለመጀመሪያ ጊዜ በይፋ ከኰሎኔል መንግሥቱ ጋር ተሰለፉ። በዚህ ጊዜ መኢሶን መቋቋም የማይችለው ኃይልና ጸረ ዲሞክራሲና ጸረ ብሄራዊ ነፃነት ግንባር በሃገራችን ተተከለ። በዚህ ወቅት ነው ከደርጉች ጋር ብዙ ያጨቃጨቀንን የሰፊው ሕዝብ ድምጽ ቁጥር 53 ያወጣነው። ፊደል ካስትሮ ኢትዮጵያን ጐብኝተው በተመለሱ በሳምንቱ መጋቢት ወር አጋማሽ ላይ ማለት ነው።

የሰፊው ሕዝብ ድምፅ፣ ቁ..53 አንዳንድ ዲፕሎማሲያዊ አነጋገሮች ይኑርበት እንጂ ለኢትዮጵያ ሕዝብና ለአገር ወዳድ ኃይሎች በሙሉ የሚያስተላልፈው መል እክት መጨረሻው ላይ በግልጽ ተቀምጦ ነበር። በውጭ ኃይሎች ላይ ሳይሆን እምነታችን በኢትዮጵያ ሕዝብና በምድራችን ሃብት ላይ ይሁን፣ ከዚህ እምነት መዛነፍና የሃገሪቱን እድል በውጭ ኃይሎች ላይ መተው የመጣ ዕለት አብዮታችንንም እናስቀለብሳለን፣«በነጻነቷ ኵርታ ለዘላለም ትኑር» የተባለላት አገራችንን ወደ አዲስ ባርነት የምንጨምርበት አደጋ ይመጣል» የሚል ነበር። ትዝ ይለኛል በዚህ እትም ሳቢያ ፍትረ ስላሴ «ሃገሪቱን ያስጠላጅ ለማስቀረት የተጠነሰሰ ሴራ» በማለት ኃይሌ ፊዳን በርሮው ጠርቶ ተጨቃጭቀዋል።

ወረቀት በማውጣትም አልተወሰንም። የመኢሶን አመራር ባስተላለፈው መመሪያ መሠረት ከዚያን ጊዜ ጀምሮ በሚደረጉ ሕዝባዊ ስልፎች ሁሉ የብሄራዊ ነጻነታችንን መከበር ያጓጠይቁ መፈክሮች ቁልፍ መፈክሮች ነበሩ። በነገራችን ላይ በዚህ ወቅት በውስጥም ሆነ በውጭ ስለተደረገው የኃይሎች አሰላለፍ ለውጥ «መንሸራተት መንሸራተትን እየወለደ» የሚለውን የሰፊው ሕዝብ ድምፅ ቁ.68 እና «መኢሶንና የብሄራዊ ነጻነት ትግል» የሚለውን ቁ.73-74 ማየት ይጠቅማል።

በ1969 ዓ.ም ከሚያዝያ እስከ ነሐሴ የሚሄደው ሶስተኛ ወቅት፣ ብዙ ውዥንብር የነበረበት ወቅት ነበር። ግን አንዳንድ ግልጽ ነገሮች አሉ። በመኢሶን፣ በህዝብ ድርጅት፣ በወዛደሮችና በቀበሌዎች መሪዎች ላይ ጥቃት የተሰነዘረበትና ከመጀመሪያው ወቅት ይልቅ ብዙ ጓዶቻችን የረገፉበት ወቅት ነበር። የዚህ ምክንያቱም ከግንቦት ወር ጀምሮ ግልጽ እየሆነልን መጥቷል።በገድያ የተሰማሩት ኢህአፓዎች ብቻ አልነበሩም።በአዲስ አበባና በክፍለ ሃገራት ሲደድና ወዝ እንዲሁም በነዓለማየሁ በኩል የነበሩት በየክፍለ ሀገራቱ የተመደቡት የደርግ አባላት በኛ ላይ በስውር ተሰማርተዋል። በሰሜን የኢዲዩ ጦር እንደዚሁ የሕዝብ ድርጅት ካድሬዎችን ኢላማ አድርጓል። ሰኔ ላይ ኢዲዩ ሱቲት ሁመራን ሲይዝ በአካባቢው የነበሩ ሁለት የሕዝብ ድርጅት ካድሬዎችን ይዞ«ኑ ካርቱም ሂዱና ደርግን በራዲዮ አውግዙ» ቢላቸው እምቢ ብለው እዛው ተረሸነዋል።ወያኔም ቢሆን አልሰነፈልንም። በዚያም ወቅት የሕዝብ ድርጅት ካድሬዎችን ከዛፍ ጋር እያሰረ ረሽኗል።

በጊዜው ይዐጡ የነበሩትን የህዝብ ድርጅት መግለጫዎች ማየት ነው። እንደ ተደመው ወቅት አንድ ታጋይ ሲሞት «በኢህአፓ ነፍሰ ገዳዮች ተገደለ ወይም ተገደለች» ማለትን ትተን «ባልታወቁ ሰዎች»ማለት የጀመርንበት ወቅት ነበር።

በዚህ ወቅት የታየው አዲስ ክስተት የፖሊሱ ሚና ነው። በጣም ያዋከበን ነበር።ብዙ ታጋዮች በየጊዜው ይታሰራሉ፣ ተሯሩጠን እናስፈታለን። ግን እስከዚያው ድረስ ባላቸው የ24ትም የ48 ሰዓትም እድሜ እነዚህ የመኢሶን ታጋዮች ሆነ ተብለው የሚወረወሩት ብዙ ኢህአፓዎች የታሰሩበት ክፍል ውስጥ ነበር።ነገሩ ተጣርቶ እስኪፈቱ ልባቸው እስኪጠፋ ይደበደባሉ። ብሄራዊ ሸንጎ አንድ የወዛደርና የቀበሌ መሪዎች ስብሰባ ተደርጐ ስለዚህ ችግር ውይይት ሲደረግ አንዱ ተነስቶ «የታጋዮችን መታሰር መንግሥት መከላከል ቢያቅተው ቢያንስ ቢያንስ የአብዮታውያን መቃብር እንዳለ ሁሉ የተራማጆች እስር ቤት ተለይቶ ይደረግልን።» ብሎ ምርር ብሎ ሲናገር ትዝ ይለኛል።

ሌላው የፖሊሱ ሚና ቀበሌዎችም ወዛደሮችም አንዳንዴ ከነመሳሪያቸው የሚይዟቸውን፣ ሌላ ጊዜ ደግሞ በግድያ ተጠርጥረው የሚያዙትን ኢህአፓዎች ለፖሊስ ወስደው ያስረክባሉ። ፖሊስ ወዲያውኑ ይለቃቸዋል።እንዲያውም በግድያ ተጠረጥረው ለፖሊስ ከተሰጡ በኋላ ፖሊስ ወዲያው ለቋቸው ብዙም ሳይቆዩ በነፍስ ግድያ እጅ ከፍንጅ የተያዙ ኢህአፓዎች ያጋጠሙበት ሁኔታዎች ነበሩ። ይህ ሁኔታ ነው ነጻ ርምጃ የሚለውን ጥያቄ እንድናነሳ ያደረገን።

«ነጻ ርምጃ» በኋላ እነሰደድ እንደተጠቀሙበት የመግደል ነጻነት ጥያቄ አልነበረም። እጃችን ታስረን ማለቃችን እንዲቆም የተነሳ ጥያቄ ነበር። እኛ የሰጠነው ትርጉም ደግሞ በጊዜው ግልጽ ከመሆኑ የተነሳ በምንም ዓይነት ሌላ ትርጉም ይሰጠዋል ብለን አላሰብንም። የዚህ ጥያቄ ይዘት ምናልባት ከእንግሊዝኛው ባላነሰ አሻሚ ነው። ያለተጽዕና ተግባርን ማከናወን **(Independent Action)** ማለት ነበር። ከፖሊሱ ነጻ በሆነ ሁኔታ የአብዮት ጥበቃ ኮሚቴዎች በነፍስ ግድያ የሚጠረጠሩም ሆነ እጅ ከፍንጅ የተያዙ ሰዎችን ራሳቸው የመያዝ፣ ይዞም በፖሊስ ሳያልፉ በቀጥታ ወደ ፍርድ ቤት የመውሰድ መብት ይኑራቸው ማለት ብቻ ነበር። በጊዜው የሆነውም ይኸ ነው እንጂ በነጻ ርምጃ ስም በገፍና በነጻ ግድያ አልተካሄደም።

ይህንን ወቅት ሌላ ዓይነተኛ የሚያደርገው ከግለሰብ ግድያዎች በተጨማሪ በገፍ በመንግሥት ባለሥልጣናት ውሳኔ ግድያዎች መካሄዳቸው ነው። ሚያዝያ 22 ቀን ማምሻውን ላይ የኢህአፓ አመራር ባዘጋጀው ሰላማዊ ሰልፍ ምክንያት ብዙ ወጣት በገፍ አልቋል። ምክንያት የምለው አውቄ ነው። ሰልፉ ላይ እንኳን ብዙ ሰው አልሞተም። በሺህ የሚቆጠሩ ሰልፈኞች በወታደርና በፖሊስ እየታፈሱ ታሰሩ። ሌሊቱን በልዩ ትእዛዝ ቢያንስ ሶስት መቶ ወጣቶች እንዲረሸኑ ተደርጓል። እውነቱ እየወጣ የሄደው በተከተሉት ቀናት እንጂ ወዲያው አልነበረም። በዚህ ግድያ የቀበሌ አብዮት ጥበቃ ኮሚቴዎች የተጫወቱት ሚና አልነበረም። መኢሶንን በሚመለከት እንደዚህ ዓይነቶቹ የገፍ ግድያዎች እየተስፋፉ የመጡት ከሱማሌ ወረራ ጋር በተያያዘ ሁኔታ ሲሆን ከሰኔ ሐምሌ 1969 ዓ.ም በኋላ ነው፣ በተለይ በሐረር፣ በባሌና በሲዳሞ። በነሃሴ ወር ህቡእ እንድንገባ በጣም ከገፉፉን ምክንያቶች አንዱ ይህ በክፍለ ሃገራት በአባሎቻችን ላይ እየተስፋፉ የመጣው ዘመቻ ነው ማለት ይቻላል። ግንባር ቀደም የሆኑ ገበሬና ወዛደር አባሎቻችን የሱማሌ ሰርጐገብ እየተባሉ የሚያልቁበት ወቅት ነው። ለምሳሌ ሰኔ መጨረሻ ላይ በሐረርጌ በአንድ ቀን 27 ወዛደሮች በኰሎኔል ዘለቀ ትእዛዝ ተረሽነውብናል።

በኛ ታጋዮች ላይ ከሱማሌ ወረራ ሂደት ጋር ግድያው እየተስፋፋ ሄደሁል በሁለት መሰረታዊ ምክንያቶች ነው። _አንደኛ፣_ ወረራው የፈጠረው የግርግር ሁኔታ የደርግ ተጠሪዎችን፣ በክፍለ ሃገር ያለውን ቢሮክራሲና ከፍተኛ የጦር መኰንኖችን ኃይል አጠናከረው በዚህ በተጠናከረ ኃይል እነዚህ ኃይሎች ቀደም ሲል ከመኢሶን ጋር የተያያዙትን ትግል በአመቺ ሁኔታ እንዲቀጥሉት አደረጋቸው። _ሁለተኛውና ዋናው፣_ ምክንያት ግን በዚህ በወረራው ጉዳይ ከሰኔ መጀመሪያ ጀምሮ በኛና «በአዲሱ የቀኞች ኅብረት» መሃከል ከፍተኛ የትንተና ልዩነቶች ነበሩ።

በሐረር፣ በሲዳሞና በባሌ ከፍላተ ሀገር የሚገኙት የሕዝብ ድርጅት ኃላፊዎች የሚልኩልን መልእክቶች፣ ገና ከግንቦት መጨረሻ ጀምሮ ከታጋይ ገበሬዎች የምናገኘው መረጃ እንደሚያመለክተው «ሱማሊያ ሃገሪቱን ለመውረር እየተዘጋጀች ነው።በኦጋዴን አካባቢ ጦሩን በማጠናከር እንደዚሁም ደግሞ የየአካባቢውን ገበሬዎች በሚገባ በማስታጠቅ ይህንን ወረራ መቋቋም ያስፈልጋል» የሚሉ መልእክቶች ነበሩ። የደርግ ቢሮክራሲም ሆነ ሶሸየቶች በዚያን ጊዜ ይህንን የመኢሶንን ማስጠንቀቂያ እንደ ሽብር ፈጣሪ **(Alarm)** አሉባልታ ለመቁጠር የየራሳቸው ምክንያቶች ነበራቸው።

ሚሊታሪ ቢሮክራሲው ሶማሊያ ዞር ዞር የትም አትደርስም፣ ግን በዚህ ወረራ ሳቢያ «አብዮት፣ አብዮት እየተባለ አገራችን ተዳከማ ተደፈረች» ብሎ ከቻለ እነ ኰሎኔል መንግሥቱንም ሆነ በአብዮት ስም እየተጠናከረ የመጣውን መኢሶንን ለመውጋት የሚያስችል ሁኔታ ይመባልኛል ብሎ ያምናል። ሌላው የመኢሶን ጩኸት አጉል አሉባልታ ነው የሚሉበት ምክንያት ለኛ ያን ጊዜም በጣም ግልጽ ነበር። መኢሶን ያን ጊዜ የሚለው በጠረፍ አካባቢ ሠራዊቱ ይጠናከር የሚል ብቻ አልነበረም። ገበሬዎችም ይታጠቁና ወረራውን ይከላከሉ የሚል ጥያቄ ነበር። «መኢሶን በግርግር ገበሬዎቹን አስታጥቆ መንግሥት ሊገለብጥ ነው» ተባለ። እንዲያውም ዋናው የተፈራው ይኸ ነበር። ትዝ ይለኛል በዚያን ሰሞን አንድ ስብሰባ ላይ እነኰሎኔል መንግሥቱ ባሉበት «ቢሮክራሲው ስለ ሰርጐ ገቦች ነው የሚያወራው። እኛ ግን ጉርፍ ገቦች ነው የምንላቸው»ብየ የተናገርኩት። ያኔ የሱሚሌዎችን በገፍ ወደ ኢትዮጵያ መግባት ለመጠቆም ነበር። በዚህ አካባቢ ነው በደርግ ቢሮክራሲ ግፊት አብዱላሂ ዩሱፍ ከሐረር ሕዝብ ድርጅት ኃላፊነት እንዲነሳ የተደረገውና አዲስ አበባ መጥቶ ሃምሌ መጨረሻ ላይ በሰደድ ኰማንዶዎች የተገደለው። የሲዳሞው ኃላፊ እሸቱ አራርሶም ይህንኑ የመኢሶንን አቋም ይዞ ነበር የሚከራከረው። እሱም እንደዚሁ አዋሳ በስድስት ጥይት ተመትቶ ቆስሉ በተአምር ነው የተረፈው።

በኦጋዴንና በዚያ ጠረፍ አካባቢ ጦሩ ይጠናከር የሚለውን የመኢሶንን አቋም ሶሸየቶችም አይደግፉትም ነበር። የነሱ ስትራቴጂያዊ ዓላማ በነሱ ቁጥጥር ሥር የአፍሪካ ቀንድ ኰንፈዴሬሽን መፍጠር ነበር። እዚያድ ባሬን ለማረጋጋት በዚህ ኰንፌዴሬን ስር ለኦጋዴን አንድ ራሱን የቻለ የራስ ገዝ አስተዳደር እንዲሰጥ ይፈልጉ ነበር። ኢትዮጵያ ይህንን እንድትቀበል ከደካማ ሁኔታ (defensive position) የምትደራደርበት ሁኔታ ቢፈጠር ለዚህ ዓላማ ያግዛል የሚል እምነት ነበራቸው። እቅዳቸው በእውነቱ ማኪያቬሊያዊ ነበር። ይህንንም ለማሳካት ሱማሊያ በቀላሉ ኦጋዴንን የምትቆጣጠርበት ወታደራዊ ሁኔታ መፍጠር።ኦጋዴን ከተያዘ በኋላ ተደራደሩ ብለው ሁለቱን መንግሥታት ሞስኰ መጋበዝና አንድ ዓይነት«አማካይ የመፍትሄ»ሃሳብ ማቅረብ። የሆነውም ልክ እንደዚሁ ነው። ይህንን ከሥራ ላይ ለማዋል ምን ሴራ ጠነሰሱ?

የኦጋዴን ግንባር ለሱማሊያ ክፍት እንዲሆን በጊዜው እዛ የነበረው «ገስጥ» የተባለው ጦር እንዲነሳ ለኰሎኔል መንግሥቱ አንድ አሸባሪ የሆነ «መረጃ» ይዘው ቀረቡ። «ኢዲዩ በሱዳንና በግብጽ ታግዞ፣ ከኤርትራ ግንባሮች ተባብሮ፣ በሰሜን ኢትዮጵያ ከፍተኛ ወረራ እያዘጋጀ ነው። ወዲያውኑ አዲስ አበባ ባይደርስም ጉንደርን ተቆጣጥሮ በዚያ ሕዝባዊ መንግሥት ብሎ ለማቋቋም እቅድ እንዳለው ደርሰንበታል። በሱማሊዎች በኩል ግን

ሙሉ በሙሉ ርግጠኛ ነን የወረራ አደጋ
የለም። ገስጥን ጦር ከኦጋዴን አንስታ
ችሁ ሰቲት ሁመራን አሰለቅ የሚል
ሃሳብ አቀረቡ።ነገሩን ይበልጥ የሚታመን
ለማድረግ ነው ግንቦት መጨረሻ ላይ
(ጁን 5 ቀን ይመስለኛል) ታስ የሚባለው
የሶቪየት ዜና አገልግሎት ይህንኑ ዜና
አሠራጭቶ ሶቭየት ህብረት ይህንን ወረራ
የምተቃወምና ከኢትዮጵያ ጐን የምት
ቆም መሆኑን ያስታወቀው።

በዚህ ጉዳይ ላይ ከኰሎኔል
መንግሥቱ ጋር ስንወያይ ትዝ ይለኛል።
ኮ/መንግሥቱ «መረጃ ከታመነ ምንጭ
ደርሶናል። ለሚኑን ማጠናከር አለብን»
አሉ። እኛ ደግሞ «ይህ አጠራጣሪ መረጃ
እውነት ቢሆን እንኳን በጐንደር ለሚሆ
ነው ሁኔታ ኦጋዴን ከፍት መሆን የለበ
ትም» አልን።ለማንኛውም ሶቭዬቶች ባቀ
ረቡት ሃሳብ መሠረት ገስጥ ጦር ከኦጋ
ዴን ተነስቶ ሰቲት ሁመራን ከኢዲዩ
አስለቀቀ። ,ጦሩ በነቀለ በሶስት ሳምንት
ውስጥ የሱማሊያ ጦር ሐረርና ድሬዳዋ
ዙሪያ ነበር የሚዋጋው።ሐምሌ መጨረሻ
ላይ እኔ በሥራ ጉዳይ ሰበብ አገር ለቅቄ
ስወጣ ለመጨረሻ ጊዜ ኰሎኔል መንግ
ሥቱ ጋርስለናበት ያነሱልኝ ነጥብ ይህንን
የሶቭየቶችን ሴራ በሚመለከት ነበር።«በተ
ሳሳተ መረጃ ጦር እንድናነሳ ተደርገን።
ይኸው በኦጋዴንና በሐረርጌ በተከላካ
ይነት ደረጃ እንገኛለን።»ነበር ያሉኝ።

ሐምሌና ነሐሴ ወራት እጅግ ብዙ
የመኢሶን አባላት ያለቁባቸው ወራት
ናቸው። በከተሞች በሰደድና በደርግ
ኰማንዶዎች የሚካሄደው ግድያ ተጧ
ጧፈ። ሌላው ምናልባት ሰው ልብ ያላ
ለው በግንባር ከፍላተ ሃገራት የተካሄደው
እልቂት ነው። ለምሳሌ መጀመሪያ ላይ
ድሬዳዋና ሐረርን በቀራጥነት የተከላከ
ሉት ሕዝባዊ ድርጅቶች፤ የወዛደርና
የቀበሌ አብዮት ጥበቃ ኰሚቴዎችና
ከየአካባቢው በኛ ጓዶች አስተባባሪነት
የተሰበሰቡት ገበሬዎች ነበሩ።ትዝ ይለኛል
አንድ ቀን ወደማታ ላይ ድሬደዋ ሕዝብ
ድርጅት ጽ/ቤት ደውዬ የተጧጧፈ
የተኩስ ድምጽ ስሰማና ስልኩን ያነሳው
ልጅ«ጓድ ትገሸ ቆይተህ እንደገና ደውል።
ከሱማሌ ኰማንዶዎች ጋር እየተታኰስን
ነው።» ብሎኝ ስልኩን ስዘጋ። በዚህ
ወቅት ከሱማሌ ጦር ጋር እየተዋጉ
ህይወታቸው ያለፈው የመኢሶን ገበሬ
ዎች፤ ወዛደሮች፤ የቀበሌ ተመራጮችና
የህዝብ ድርጅት ካድሬዎች ስፍር ቁጥር
የላቸውም።ያውም ደግሞ ከጀርባችን በነ
ኰሎኔል ዘለቀ በሰርጐ ገብነት እየታፈሱ
መዓት ታጋዮች እያለቁ። በዚህ የተነሳ
የሱማሌ መንግሥት እንደጠላት ነበር
መኢሶንን የሚቆጥረው። በ1970 እነአበራ
የማነአብ ወደ ስደት ሲወጡ በሱማሊያ
ለማለፍ ቢገደዱም የመኢሶን አባልነታቸ
ውን ሸሸገው ነበር። ያ ቆራጥ ታጋይ
አሸቴ አራርሶም ሞቃዲሾ በሱማሌዎች
ታስሮ በኋላም የተረሸነው የመኢሶን መሪ
መሆኑ ስለተደረሰበት ነበር።

እንግዲህ በዚህ በ1969 ዓ.ም እኔ ስወጣ
እንዲህ ዓይነት ከየአቅጣጫው የምንዋከብ
በት፤ ከኛም ይልቅ ደግሞ በግንባር ከፍ
ላተ ሃገር ታጋዮቻችን እንደቅጠል የሚረ
ገፉበት ወቅት ነበር። በ1970 ዓ.ም ደግሞ
የባሰ መጣ። በዚህ ወይም በዚያ ድርጅት
ላይ ሳይባል በአንድ ታጋይ ትውልድ
ላይ መዓት ወረደበት። ይህን አሳዛኙ
ታሪክ ገና ወደፊት በሰፊው የምንመለስ
በት ነው።ከፍ ብየ እንዳል ኩት ለመወንጀ
ጀል ሳይሆን እንዲህ ዓይነቱ ወቅት
ተመልሶ እንዳይመጣ ምን ማድረግ እንዳ
ለብን ለማየት ነው።ያን ሁሉ እንደጐ
ርፍ የፈሰሰ ደም እንደተራ ሸቀጥ ሊነግዱ
በት የሚሹ አንዳንድ የታሪክ ድንኩች
ሊኖሩ ይችላሉ። የራሳቸው ጉዳይ ነው።

ይህንን ጥያቄ እንደዚህ በሰፊው
ለመመለስ የሞከርኩት ራሴንም ሆነ
ድርጅቴን ነፃ ለማውጣት አይደለም።
በሃቅ ላይ የተመሠረተ የጥሞና ውይይት
ለማገዝ ነው። መኢሶን በኢትጵያ አብዮት
በተለይ ደግሞ በፊውዳሉ ሥርዓት
መደምሰስ ስለተጫወተው ሚናም
ይቅርታ ለመጠየቅ አይደለም። መሬት
ላራሹ ለሚለው የአንድ ትውልድ
መፈክር ከገበሬው ጐን ተሰልፈን በመዋደ
ቃችን ምን ጊዜም ይቅር የማይሉን
ኃይሎች አሉ። የራስን እድል በራስ
የመወሰን መብት ብለን ስለታገልን ይህ
አቋማችን ምን ጊዜም የማይዋጥላቸው
ወገኖች ይኖራሉ። የኢትዮጵያ አንድነት
ስላልንና ከየብሄሮች የተውጣጡ
ታጋዮችን በአንድነት አሰልፈን በመዋደቃ
ችን እንደጣሙንት የሚያዩን ብዙዎች
ይኖራሉ። የነዚህ ሁሉ ኃይሎች አንዱ
የትግል መሣሪያ በሆነ ባልሆነ የታጋዮ
ችን ስም ማጥፋት ነው።ያ ታላቅ ታጋይ
ኃይሌ ፊዳ የእንደዚህ ዓይነቱ ዘመቻ
ሰለባ እንደሆነ ነው የተገደለው። በኔም
ላይ ብዙ የሆኑ ያልሆኑ ውንጀላቸው
ተሰንዝረዋል። ሌላው ቀርቶ የአጼ
ኃይለሥላሴ መንግሥት ባለሥልጣናት
የነበሩት 60 ሰዎች በደርግ ሲገደሉ
በነነገደ ምክር ነበር የሚል ውንጀላ ሁሉ
አጋጥሞናል። እኔ ያኔ ፈረንሳይ አገር
ገና ተማሪ ነበርኩ። ኢትዮጵያ የገባሁት
አብዮቱ በጀመረ በዓመቱ ነው። የስልሳዎ
ቹን ባለሥልጣናት በግፍ መረሸን መኢ
ሶን በማያሻማ ሁኔታ በጋዜጣው በሰፊው
ሕዝብ ድምጽ በወቅቱ አውግዟል።
ለመሆኑ ለመኢሶን ሽንፈት ምክንያቱ
ምንድን ነው? ዶ/ር ነገደ በዚህ ጽሑፍ
የመጨረሻ ክፍል ለጥያቄው ምላሽ
ይሰጣሉ። ጦቢያ መጽሔት ቅጽ 3 ቁ.
3 ላይ እናቀርባለን።)

□

መኢሶን ተሸንፏል?
ከኢሕአፓ በምን ይለያል?

መኢሶንን ሙሉ በሙሉ ተሸንፏ
ል ወይ? ስማይ ወጥተን መሬት ገብተን
ለሥልጣን እንብቃ የሚል ትግል አካሂደን
ቢሆን ኖሮ ሙሉ በሙሉ ተሸንፈናል
ማለት ይቻላል። መሬት ላራሹ!
ዲሞክራሲ! በብሔር/ብሔረሰቦች
እኩልነት የተገነባች ኢትዮጵያ ብለን ነው
የተነሳነው። ለኛ የኢትዮጵያ አብዮት
ቁልፍ ጥያቄ ነበር ግፈኛ ሥርዓትና
የለውጥን ርምጃ አፍና የያዘ ስለነበረ።
ከሕዝቡ 90 በመቶ በላይ ኑሮ በመሬት
ጥያቄ ላይ የተንጠለጠለ ስለነበረ።
የመሬቱ ስሪት ለብሄሮች ጭቆና
የኢኮኖሚ ጉዝጓዝ ስለነበረና የዚህ ጭቆና
ምልክትም ስለነበረ። መኢሶን ከደርግ
አንጻር «ሂሳዊ ድጋፍ» የሚለውን አቋም
የያዘው ከመጀመሪያው አልነበረም።
እርግጥ በውጭ የነበርነው ይህ አቋም
ነበረን። ድርጅቱ ግን ከብዙ ጭቅጭቅ
በኋላ ይህንን አቋም የያዘው ከመሬት
አዋጅ በኋላ ነው። ማለትም ከየካቲት
1967 ዓ.ም በኋላ። የሕዝብ ድርጅት
ጉዳይ ጊዜያዊ ጽ/ቤት እንዲቋቋም
የገፋውና እዚህ ጽ/ቤት ውስጥ በሰፊው
የተሳተፈው በዚህ ሳቢያ በከተሞች ከደርግ
ሥልጣን ለመካፈል አልነበረም። በዚህ
ተቋም አማካኝነት በመንግሥት የተደገፈና
የሚረዳ ሥራ በገጠር ለመስራት ነበር።

የሆነውም ይኸው ነው። ሕዝብ
ድርጅት ሲቋቋም የኛ የዘመቻው መቀጠል
ነበር። በገጠር በ1968 እና በ1969 ዓ.ም
የኛ ታጋዮች ያካሄዱት ትግልና
የተዋጓቸው ኃይሎች እነዛው ዘመቻውን
ሲዋጉ የነበሩ ኃይሎች ናቸው። ለዚህ
ትግል ከሕዝብ ድርጅት አባላት ከ80
ከመቶ በላይ የሚሆኑትን በገጠር
ከገበሬው ጐን አሰልፈናል። በነዚህም
ኃይሎች አማካኝነት በየከፍለ ሃገሩ በሺህ
የሚቆጠሩ የገበሬ መሪዎች በመኢሶን
ባንዲራ ሥር አሰልፈን ታግለናል። የኛ
አባላትና ደጋፊዎች ከገበሬዎች ጐን
ተሰለፈው ያደረጉት መስዋዕትነት ፍሬ
ቢስ አልነበረም። የፊውዳሊዝም ሥርዓት
በማያዳግም ሁኔታ ከሃገራችን በየመንደሩ
በገበሬዎች ትግል ሲደመሰስ የመኢሶን
ታጋዮች ከገበሬው ጐን ቆመው እየተሰው
ነበር። በነዚህ ሰማዕታት ለኢትዮጵያ
ገበሬዎች ደህንነት በደማቸው በከፈሉት
ጓዶች አስተዋጽኦ የሚሰማንን ኩራት
ማንም ምን ጊዜም ሊነጥቀን አይችልም።
ያኔ ከአገራችን የፊውዳሊዝም ቀንበር
ሲደመሰሰስ እኛም ነበርንበት እንላለን።
ምናልባት እንደ ፖለቲካ ድርጅት
ለፊውዳሊዝም መደምሰስ በገጠሪቱ
ኢትዮጵያ በአካል ተገኝቶ ከሁሉም